

Változott-e az elsős mérnökhallgatók véleménye? (a szakmáról, a szakmai erkölcsről és a mérnöki etika tárgyról)

É. BUJALOSNÉ KÓCZÁN

Debreceni Egyetem Műszaki Kar, Műszaki Menedzsment és Vállalkozási Tanszék
mesteroktató, beva@eng.unideb.hu

Absztrakt. A 2016-os tanév őszi félévében tettem először kísérletet arra, hogy információt szerezzek az első éves mérnökhallgatók elképzeléseiről: a mérnöki szakmáról, a helyes mérnöki magatartásról, és a saját alkalmasságukkal kapcsolatban. Az első felmérésem a félév első óráján készült. A feltett kérdéseim arra irányultak, hogy kiderítsem, tisztában vannak-e az érettségi után a műszaki felsőoktatásba bekerülő fiatalok azzal, hogy milyen szakmát választottak, milyen jellemvonások jellemzik a jó mérnököt, valamint hogyan látják önmagukat, megvannak-e bennük ezek a tulajdonságok. A második felmérés a féléves mérnöki etika tárgy oktatásának befejeződése után, tehát a félév végén készült. A kérdésekre adott válaszokból azt akartam megtudni, hogy mennyire segíti elő a mérnöki etika tárgy oktatása azt a nemes célt, hogy erkölcsös mérnökké váljanak a hallgatók. A következő évben egy új évfolyam esetén szintén hasznos mindezek tisztázása, ezért 2017 őszén újra elvégeztem ugyanezeket a felméréseket, és érdekes különbségekre bukkantam. Ebben a tanulmányban mutatom meg mindezt.

Bevezetés

A hallgatói véleményeket mindkét évben kérdőívek segítségével ismertem meg. A kérdéseken és a kiértékelési módszeren semmit sem változtattam, mert csak így lehetett az egymás utáni évek ugyanazon szakos „golyáinak” a válaszait összehasonlítani. A lehetőséget a felmérésekre az adta, hogy a Természettudományi és Technológiai Karon a vegyész mérnök szakosok számára a mérnöki etika tantárgy kötelező tárgy, és az első félévben oktatandó. A szakon a nappalis és levelezős évfolyam hallgatóinak létszáma elég magas, 80 és 120 fő közötti, így a mintavétel mindkét évben viszonylag nagy számon alapulhatott.

2017-ben is, az első felmérés az első órán, (09.12.-én) a második pedig az utolsó órán (12.05.-én) készült. A hallgatói részvétel az első kérdőív kitöltésekor **122 fő** (108 nappalis és 14 levelezős), míg a második esetén **61** (nappalis) **fő** volt. Az első kérdőív értékelésekor a 14 levelezős hallgató válaszait azért számítottam hozzá a nappalis válaszokhoz, mert a válaszokban nem találtam lényeges különbséget, tehát nem ütöttek el a nappalis és a levelezős hallgatói válaszok egymástól. Természetesen az írásbeli válaszokat most is névtelenül adták be a vegyész mérnök szakos hallgatók, akárcsak 2016 őszén. Az első felmérés feltett kérdéseire maguktól kellett a hallgatóknak válaszolniuk,

tehát segítségként nem támaszkodhattak előre megnevezett "lehetőségekre", amelyekből csak ki kell választania az egyénnek a neki megfelelőt.

2017-ben is voltak olyan konkrét kérdések, amelyekre egyesek vagy nem válaszoltak, vagy esetleg kevesebb válaszelemet írtak. A feldolgozás során komoly kihívást jelentett az, hogy ha ugyanannak az emberi tulajdonságnak egy másik elnevezését használta a felsorolás során a hallgató. Ilyenkor egyforma válasznak tekintettem ezeket a válaszokat.

1. Az első felmérés eredményei:

1. 1. Ki a mérnök? Határozza meg a mérnök fogalmát!

Hallgatói válaszok a válaszadók száma alapján:	122 fő
a.) Ismeri, irányítja és vezeti a munkafolyamatokat, és jól látja a problémákat.	15 fő
b.) Sok természettudományos és műszaki tárgyakat tanult, így megoldja a problémákat.	14 fő
c.) Elméleti tudását átülteti a gyakorlatba azért, hogy jobbá tegye a környezetünket.	13 fő
d.) Aki egy dolog alkotásában, gyártásában, vagy folyamatainak irányításában vesz részt.	12 fő
e.) Olyan diplomás ember, aki mérnöki tudományokban végzi a munkáját.	10 fő
f.) Számításokat végző ember, aki megfelelő szakmai tudással és képességekkel bír.	10 fő
g.) Aki valamilyen mérnöki szaktól diplomát szerzett.	8 fő
h.) Aki pontos, precíz munkával átalakítja a természetet.	7 fő
i.) Aki különböző szakmákban gépekkel, illetve tervezéssel foglalkozik.	7 fő
j.) Aki speciális felkészítés után professzionális ismeretekkel rendelkezik.	6 fő
k.) Aki természettudományokat és más ismereteket tanult.	5 fő
l.) Aki nagyüzemi folyamatokat működtet, és új technológiai rendszereket alkot.	4 fő
m.) Különböző tudományágakat ismereteit felhasználó, méréseket végző ember.	3 fő
n.) Aki mások számára javakat állít elő.	3 fő
o.) Aki gazdaságos és biztonságos új dolgokat hoz létre.	2 fő
Nem válaszolt a kérdésre:	3 fő

A mérnöki szakma, vagy hivatás fogalmi definíciója alatt ugyanazokat az elemeket értették a válaszolók, mint 2016 őszén. Ezek a fogalmi elemek a következők: a mérnök diplomás szakember, aki hivatásszerűen az anyagi javak előállításánál a gazdaságban tevékenykedik. Munkája során a magas szintű természettudományi, matematikai és műszaki ismereteit alkalmazza az új javak (anyagok, gépek, készülékek, folyamatok) létrehozása céljából, egyre magasabb technikai szinten. A mérnök az általa létrehozott javakat vagy tervezi, vagy létrehozza, vagy üzemelteti, vagy működésüket ellenőrzi, vagy továbbfejleszti.

Sajnos a válaszokból most sem tűnik ki az, hogy ez a munka nemcsak magas szintű tudást, hanem sajátos képességeket és attitűdöket is igényel: ilyen a találékonyság, gyakorlatorientáltság, jó problémamegoldó képesség, nagy felelősségtudat, jó vezetői képesség, csapatszellem.

A 122 hallgató válaszaiból az a következtetés vonható le, hogy a felvételt nyert hallgatók *alapvetően tisztában vannak a mérnök feladataival, és munkájának sajátosságaival.*

1.2. Soroljon fel legalább 20 emberi értéket!

A hallgatók értékrendjét hivatott feltérképezni ez a feladat. 2003 őszén a Budapesti Műszaki Főiskola 18-20 éves hallgatói között már készült egy ilyen felmérés, 78 fő részvételével. A Legeza László által készített felmérés eredményei adták a 2016-os felmérésem számára az összehasonlítási alapot. A válaszok kiértékelése azt mutatta, hogy a *hallgatói értékrendben 2003 és 2016 között nagy változás nem történt.* A hagyományos értékek között *első helyen a család szerepelt 70 és 80 % közötti arányban.* Ez után a *barátság, becsület, egészség, szeretet, tudás, pénz, boldogság, humor* következtek úgy, hogy 2016-ban már csökkent az egészség, és nőtt a tudás jelentősége a hallgatói értékek között.

Pozitív változásként értékelhető az, hogy 2016-ban a kitartás, a segítőkészség, a bizalom, a határozottság, az erkölcs, a megértés, a megbízhatóság és a pontosság, az összetartozás és az alkalmazkodás, a kreativitás, valamint a felelősségvállalás sokkal nagyobb értékek lettek, mint 2003-ban. [1] Ezek a mérnöki munkában fontos értékek.

A 2017-ben elkészített felmérésben a felsorolt min. 20 értéket a 2016-os értékrendszer mellett tüntettem fel, és kifejeztem a darabszám mellett a %-os értékeket is. *Ez a megoldás teszi lehetővé a felmérések legszemléletesebb összehasonlítását.* Az arányeltolódásokat így jól észre lehet venni, de a különbségekre felkiáltójellel és a %-os eltérések irányának és számértékének kifejezésével is igyekeztem felhívni a figyelmet.

	2016. (80fő)		2017. (122fő) változás %-ban		
1. Család	58fő	72.5%	20fő	16.4%!	-56%
2. Barátság	57fő	71%	40fő	33%	-38%
3. Szeretet	44fő	55%	46fő	38%	
4. Tudás	41fő	51%	23fő	19%!	-32%
5. Becsület	36fő	45%	65fő	53	
6. Kitartás	34fő	42.5%	75fő	61.5%!	+42.5%
7. Önzetlenség	33fő	41.3%	72fő	59 %	
8. Szerelem	31fő	38.8%	11fő	9%!	-29.8%
9. Segítőkészség	30fő	37.5%	85fő	69.7%!	+32%
10. Egészség	29fő	36%	7fő	5.7%!	-30.3%
11. Bizalom	28fő	35%	60fő	49%	
12. Összetartozás, alkalmazkodás	26fő	32.5%	42fő	34.4%	
13. Pénz	25fő	31%	2fő	1.6%!	-29.4%
14. Határozottság, magabiztosság	24fő	30%	98fő	80.3%!	+50.3%
15. Megbízhatóság, pontosság	23fő	28.8%	115fő	94.3%!	+65.5%
16. Erkölcs	22fő	27.5%	45fő	36.9%	
17. Boldogság	22fő	27.5%	5fő	4%!	-23.5%
18. Tisztelet	21fő	26%	39fő	32%	

19. Őszinteség	21fő	26%	65fő	53%!	+27%
20. Megértő, megbocsátó	20fő	25%	94fő	77%!	+52%
21. Vidámság, humor	20fő	25%	31fő	25%	
22. Igazságosság	18fő	22.5%	17fő	14%	
23. Kreativitás	15fő	18.8%	41fő	33.6%	
24. Szabadság	12fő	15%	25fő	20.5%	
25. Hit, vallás	11fő	13.8%	10fő	8%	
26. Felelősségvállalás	8fő	10%	31fő	25.4%!	
Kedvesség			71fő	58%!	+
Bátorság, kiállás			71fő	58%!	+
Logikus gondolkodás			60fő	49%!	+
Fegyelmezetség, nyugalom			58fő	47.5%!	+
Türelem			44fő	36%!	+
Szorgalom			42fő	34.4%!	+
Figyelem			42fő	34.4%!	+
Intelligens, művelt			29fő	24%!	-
Kompromisszum készség			21fő	17%!	-
Kommunikatív			17fő	14%!	-
Jó csapatjátékos			11fő	9%!	-

A hallgatók 2017-ben a hagyományos értékek helyett (család, tudás, szeretet, szerelem, barátság, boldogság, egészség) 2017-ben már az egyéni sikerességet megalapozó értékek felé fordultak!! Első helyen a megbízhatóság 115 fő **94.3%**, majd a határozottság 98 fő **80%**, a megértés 94 fő **77%**, a segítőkészség 85 fő **69.7%**, a kitartás 75 fő **61.5%**, a bátorság-kiállás **58%**, kedvesség **58%** szerepeltek felsorolásukban az értékek sorrendjében.

Örvendetes változásnak értékelhetjük azt, hogy 58%-tól a 24%-os terjedő aránytartományban új értékeket is megneveznek a hallgatók! Ezek az értékek ráadásul olyanok, amelyek a jó mérnököt jellemzik: a bátorság-kiállás; a logikus gondolkodás; a fegyelmezetség-nyugalom; a türelem; a szorgalom; a figyelem; valamint az intelligens-műveltség. *Sajnos a kompromisszum készség, a jó kommunikációs készség, és a jó csapatjátékos tulajdonságok bár megjelentek értéként, de csak nagyon alacsony százalékban.*

1.3. Ön szerint mely tulajdonságok jellemzik a jó mérnököt?

	2016.(80fő)		2017.(122fő)	
1. Precíz, pontos, alapos	57fő	71%	88fő	72%
2. Kreatív, jó probl. megold.	32fő	40%	38fő	31%
3. Magas szintű szaktudás	28fő	35%	44fő	36%
4. Okos, logikus gondolk.	25fő	31%	34fő	28%
5. Kitartó	23fő	29%	49fő	40%
6. Találékony, talpraesett	23fő	29%	32fő	26%
7. Erkölcsösség	18fő	22.5%	29fő	24%
8. Megbízhatóság	17fő	21%	46fő	38%

9. Segítőkézség	17fő	21%	36fő	29.5%
10. Határozottság	17fő	21%	17fő	14%
11. Továbbképzési igény	17fő	21%	11fő	9%
12. Csapatszellem	16fő	20%	17fő	14%
13. Becsületesség	13fő	16%	28fő	23%
14. Elhivatottság	14fő	17.5%	23fő	19%
15. Felelősségtudat	14fő	17.5%	36fő	29.5%
16. Magabiztosság	14fő	17.5%	54fő	44%
17. Fegyelmzettség	13fő	16%	23fő	19%
18. Alkalmazkodó képes.	12fő	15%	31fő	25%
19. Türelem	12fő	15%	19fő	15.6%
20. Jó irányítási képesség	11fő	13.8%	9fő	7%

Az alapvető mérnöki tulajdonság a hallgatók 2/3-a (72%) számára továbbra is a pontosság és precizitás maradt. Még a %-os arányban sincs változás. Ez után jönnek mérnöki szakma más alapvető értékes tulajdonságai, mint a magabiztosság 44%, a kitartás 40%, a megbízhatóság 38%, a magas szintű szaktudás 36%, a kreatív- jó problémamegoldó képesség 31%, és a felelősség 29.5 %!!!!!! Ezek a tulajdonságok olyanok, amelyek bár a kívánatosnál alacsonyabb számúak, de a 2016-os felmérés adataihoz képest nem változtak, vagy nőttek (pl. felelősségtudat 17.5%-ról 29.5%-ra).

2017-ben új, fontos tulajdonságok is megjelentek: kommunikáció: 44 fő, 36%; gyakorlottság-szorgalom: 35 fő, 28.7%; megfontoltság: 35 fő, 28.7%; figyelem: 30 fő, 24.6%; ambíciózus: 25 fő, 20%; udvarias: 23 fő, 19%.

Hiányoznak továbbra is fontos tulajdonságok, pl. szabálykövetés: 1 fő; igazságosság: 2 fő, mindez 122 főből!

Ezek a válaszok azt mutatják, hogy a hallgatók döntő része a tanulmányai kezdetekor nincs tisztában azzal, hogy a jó mérnöknek milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie. Az kevés, hogy precíz, pontos, alapos legyen! Az elborzasztó szélsőséget az jelenti, hogy 122 főből csak 1-1 hallgató írta be a versenyszellemet, az igazságosságot, vagy az optimista szemléletet, mint pozitív mérnöki tulajdonságot!

1.4. Sorolja fel, milyen egyéni tulajdonságai teszik önt alkalmassá a mérnöki munkára!

	2016.(80fő)		2017.(122fő)	
1. Pontos, precíz, alapos	41fő	51%	67fő	55%
2. Jó problémamegoldó k.	27fő	33.8%	34fő	27.9%
3. Csapatszellem	25fő	31%	7fő	5.7%!
4. Kitartás	24fő	30%	49fő	39%
5. Tudás	18fő	22.5%	28fő	23%
6. Tájékozottság	18fő	22.5%	4fő	3%!
7. Szorgalom	18fő	22.5%	28fő	23%
8. Továbbképzési igény	14fő	17.5%	4fő	3%!

9. Elhivatottság	14fő	17.5%	17fő	14%
10. Megbízhatóság	13fő	16.3%	26fő	21%
11. Magabiztosság	13fő	16.3%	22fő	18%
12. Becsületesség	13fő	16.3%	24fő	20%
13. Jó kommunikációs k.	12fő	15 %	10fő	8%!
14. Türelmesség	11fő	13.8%	22fő	18%
15. Erkölcsösség	10fő	12.5%	19fő	16%
16. Segítőkézség	10fő	12.5%	30fő	24.6%!
17. Megfontoltság	10fő	12.5%	16fő	13%
18. Megértő	10fő	12.5%	14fő	11.5%
19. Jó munkamorál	10fő	12.5%	12fő	10%
20. Felelősségtudat	10fő	12.5%	15fő	12%

A precizitást 2017-ben is sokan tartják fontosnak a mérnöki munkában (88 fő), *viszont lényegesen kevesebben (67 fő) tartják magukat precíznek, alaposnak, ami pedig a szakmai alkalmasság alapfeltétele lenne!*

Sajnos a csapatmunkára való alkalmasság, a tájékozottság, a továbbképzési igény, a jó kommunikációs képesség terén jelentős csökkenés látszik, pedig a modern mérnöki munkához ezekkel rendelkezni kell.

Az igazán fő probléma az, hogy a 2-20. sorszám között felsorolt tulajdonságról kevesen gondolják azt, hogy jellemzi őket. Nyilvánvaló, hogy amely erényeknek a mérnöki munkában fontosságot tulajdonít a hallgató, azokat az erényeket keresi önmagában is. Szomorú, hogy a felmérésben résztvevő legtöbb hallgatóban ezeket az erényeket, képességeket, és attitűdöket hiába keressük, amit ők név nélkül, önbevallásos módszerrel adtak a tudunkra!

A világ ilyen téren nem változott sokat, ezért továbbra is egyet kell értenünk néhai Pattantyús Ábrahám Géza műegyetemi professzorral, aki szerint a mérnöki "hivatás felelősségteljes gyakorlásához az alapos szaktudáson felül széles látókörre, erkölcsi érzékkel párosult jellemerőre és felelősségtudatra van szükség". [2]

Javíthat a helyzeten az, ha a műszaki felsőoktatási intézményekben komolyan szembesülnek ezzel a problémával, kihívásként fogják fel, és figyelembe veszik akkor, amikor a tanterveket állítják össze. Nemcsak arra van szükség, hogy bizonyos tárgyak – pl. mérnöki etika, társadalmi ismeretek- benne legyenek kötelező tárgyként a tantervi hálóban, hanem arra is, hogy a szakmai tárgyak keretében az oktatók úgy adják át a szakmai ismereteket, hogy ezeket a hiányosságokat igyekezzenek orvosolni.

2. A második felmérés eredményei:

Ez a felmérés a félév utolsó előadásán, 2017. 12.05.-én készült, ugyanabban a csoportban, amelyikben az első felmérés, viszont a kérdezettek száma csak a fele, vagyis 61 fő volt. A 61 főből minden hallgató beadta a kérdőívet. A válaszadóknak összesen 6 olyan kérdésre kellett válaszolniuk, amely kérdések a *mérnöki etika tárgy oktatásának hasznosságára irányultak.*

2.1. Gyarapodtak-e jelentősen az ismeretei a mérnöki szakmáról a mérnöki etika tárgy oktatása során?

A válaszok megoszlása:

	2016.(74fő)		2017.(61fő)	
- Jelentősen gyarapodtak:	55fő	74.3%	38fő	62.3%
- Gyarapodtak, de nem jelentősen:	12fő	16.2%	19fő	31%!
- Nem gyarapodtak:	7fő	9.5%	3fő	5%
- Nem válaszolt:	0fő	0%	1fő	1.6%

A 2017 évi válaszokból is egyértelműen látszik, hogy van értelme a tárgy oktatásának, mert általa *a műszaki felsőoktatásba bekerülő hallgatók a mérnöki szakmát, tehát a leendő foglalkozásukat jobban megismerik. A válaszokból az is kitűnik, hogy az esettanulmányok elemzése jobban megragadja őket, mint az elmélet megismerése az órán, előadás formájában!*

2.2. Növekedett-e önben a mérnöki felelősségtudat a tárgy hatására?

A válaszok megoszlása:

	2016.(74fő)		2017.(61fő)	
- Növekedett:	60fő	81%	53fő	87%
- Nem jelentősen, de nőtt:	1fő	1.4%	6fő	10%
- Nem növekedett:	13fő	17.6%	0fő	0%!
- Nem válaszolt:	0fő	0%	2fő	3%

Az önbevalláson alapuló válaszok szerint szinte alig rendelkeznek (lásd 1. felmérés 4-es feladat, 122 főből 15 fő, 12%) a leendő mérnökök felelősségtudattal, ezért nagyon fontos, hogy a félév során *a tananyag segítségével nőtt a felelősségtudata a mérnöki etikát tanuló műszaki hallgatóknak.*

2.3. Jelölje meg 1-10-ig skálán, a legkönnyebbtől a legnehezebb felé haladva azt, hogy ön szerint a gyakorlati életben mennyire lehet érvényre juttatni a mérnöki etika értékesnek tartott normáit!

A válaszok megoszlása:

	2016.(74fő)		2017.(61fő)	
1-es számot	1fő		2fő	
2-es számot	3fő		2fő	
3-as számot	3fő		0fő	
4-es számot	4fő		1fő	
5-ös számot	6fő	8%	11fő	18%
6-os számot	8fő	10.8%	13fő	21%
7-es számot	20fő	27%	23fő	37.7%

8-as számot	17fő	23%	6fő	9.9%
9-es számot	8fő		2fő	
10-es számot	2fő		0fő	
Nem írt számot	2fő		1fő	
Összesen:		68.8%		86.6%

2017-ben a hallgatók sokkal nehezebben érvényesíthetőnek tartják az erkölcsös magatartást a mérnöki munkában, mint ahogy 2016. december 13.-án tartották. Mivel a gyakorlati életben fennálló viszonyokat nem tartják "ideálisnak", ezért ha akarnának, akkor sem tudnának könnyen erkölcsös mérnökként tevékenykedni. A válaszok alapján megállapítható, hogy az átlagostól sokkal nehezebben érvényesíthetőnek tartják a hallgatók az erkölcsös magatartást a mérnöki munkában.

2.4. Akar-e változtatni a külső körülményeken azért, hogy minél erkölcsösebben gyakorolhassa a mérnöki szakmát?

A válaszok megoszlása:

	2016.(74fő)		2017.(61 fő)		változás %-ban
Változtatna:	44 fő	59%	22 fő	36%	-23%
Nem változtatna:	28fő	37.8%	3fő	4.9%	-32.9%!
Nem hiszem, hogy képes lennék változtatni:	1fő	1%	20fő	32.8%	+31.8%!
Talán igen, de nem igazán látok bele:	1fő	1%	15fő	24.6%	+23.6%
Nem válaszolt:	0fő	0%	1fő	1.6%	

A hallgatók 2/3-a úgy gondolja, hogy a fennálló viszonyok változtatásra szorulnak, de bizonytalanná váltak a hajlandóság kérdésében!!!! Ezt az állítást az támasztja alá, hogy az egyértelműséget kifejező „nem változtatna” feltevésre 61 főből csak 3 fő!! 4.9% válaszolt. 2016-ban ugyanerre a válaszelemre 74 főből 28 fő, tehát 37.8% válaszolt. Most már nem mondanak ki egyértelműen bizonyos dolgokat. Ez nem életkori sajátosság!!!!!!!!!!!!

2.5. Ha változtatna, mit változtatna, ha nem, akkor miért nem változtatna? Kérem, indokoljon!

Az egyértelműen változtatni szándékozó 22 fő indokai a következők voltak:

- A társadalomnak felelősségteljesebb mérnökökre van szüksége:	7fő
- Csökkenteni kell a politikai befolyást, hogy a mérnöki erkölcs javulhasson:	3fő
- Saját példamutatással kívánok pozitív változást elérni:	3fő
- Erősíteni a környezetvédelmet, csökkenteni a környezetszennyezést:	3fő
- Javítani a szakmai felkészültségen:	3fő
- Komolyabban büntetni az erkölcsi és büntetőjogi kihágásokat:	3fő

A felsorolt indokokból levonható az a következtetés is, hogy *sokan azt is helyesen látják, hogy milyen körülményeken kellene változtatni.*

Annak a 3 főnek, akik nem akarnak változtatni, illetve a változtatásban bizonytalan 35 főnek a következő indokaik voltak:

- Egy ember kevés a társadalom szemléletének megváltoztatásához. 5fő
- Mert én tudom, hogy erkölcsileg mi a helyes, és én a szerint is viselkedem. 2fő
- Egyedül nem lennék képes a változtatásra, pedig a szükség lenne rá. 2fő
- Még nem látom át a külső környezetet. 3fő
- Nem indokolt: 26fő!

A változtatás igényéről való lemondás egyesek pesszimista életszemléletéből fakad, de a többség, a 26 főinkább titkolózik, és nem akarja elárulni azt, milyennek látja külvilágot. Ez sem életkori sajátosság, mert ebben a korban még őszinték az emberek!

2.6. Szeretne –e példamutató erkölcsű mérnökként dolgozni és élni?

A 2016-ban a 74 válaszoló közül **71 fő igent**, és **3 fő nemet** válaszolt a kérdésre. 2017-ben viszont a 61 válaszoló közül mind a **61 fő igennel** válaszolt a kérdésre.

Ez az arány azt mutatja, hogy *a leendő mérnökök számára az erkölcsösség érték, pozitívan viszonyulnak hozzá, és elkérendő célnak is tartják.* A tárgy oktatójaként csak remélni tudom, hogy a végzett hallgatóim mérnökként, a mindennapokban, az erkölcsi értékeknek megfelelő döntéseket fognak hozni, és helyesen fognak cselekedni. Ez legalább akkora kihívás lesz a számukra, mint a szakmai kihívás! Ha az önérdeküket erkölcsi korlátok alá tudják szorítani, megértik és szentül hiszik is, hogy a más lények iránti törődés, beleértve az embereket, a természeti lényeket, és a jövő generáció tagjait, kijelölik a helyes cselekvések mezsgyéit. [3]

Összegzés

A hallgatók végzés után a gazdaság szereplőivé válnak. Az erkölshöz való pozitív viszonyulásuk alapvető társadalmi érdek. Ebben a témában a „klasszikusok”, mint Kopátsy Sándor [4] és Max Weber [5] is azt hangsúlyozzák, hogy a gazdasági prosperitás, és a technikai fejlődés is csak akkor képzelhető el, ha az emberek erkölcsös magatartást tanúsítanak. Ez különösen érvényes a mérnökökre! Azt, hogy a tőkés gazdaság kialakulásában és működtetésében is nagy szerepe van az erkölcsnek, a mérnöktársadalom is érzi, ezért alkották meg a Mérnöki Etikai Kódexet a Mérnöki Kamara tagjai számára. Ugyanis amikor az etikai normák követése profitcsökkenéssel jár, mint például a környezet védelmét elősegítő döntések esetében, akkor nagyon nagy szüksége van a mérnöknek egy stabil etikai értékrendre, mert ez megkönnyíti számára a helyes döntést és cselekvést. Egyetértek Hans Jonas filozófussal abban, hogy a modern korban, tehát a modern technológia korában, az erkölcs felelősségalapú erkölcs kell, hogy legyen. [6. Zsolnai] Jonas a felelősség tárgyát az emberi élet jövőbeli fennmaradását biztosító természeti világban jelöli meg. Egyértelmű, hogy a fenntartható fejlődését a

mérnök tehet a legtöbbet. Ez számára nemcsak technikai, hanem erkölcsi kihívásként is megfogalmazódik.

A közoktatásban sajnos nem szerzik meg azokat a készségeket, képességeket és attitűdöket, amelyek a modern korban a felelősségteljes mérnöki munkához szükségesek. Nincsenek eléggé tisztában jelentkezéskor a mérnöki szakmával, a saját alkalmasságukkal, és nem megfelelő az erkölcsi értékrendjük. Mindezeket a hátrányokat, hiányosságokat a képzés során a felsőoktatásban kell leküzdenünk. Kérdés, mennyire alkalmas erre a feladatra a jelenlegi műszaki felsőoktatásunk? A kihívás nagy, és az oktatói kar számára is erkölcsi kérdésként kell megjelennie.

Én a mérnöki etika tárgy oktatásával a műszaki felsőoktatásban hozzájárulhatok ahhoz, hogy a leendő mérnökeink erkölcsös mérnökké és emberré váljanak.

Hivatkozások

- [1] É. Bujalosné Kóczán (2017) *Elsős mérnökhallgatók véleménye (a szakmáról, a szakmai erkölcsről és a mérnöki etika tárgyról)*. International Journal of Engineering and Management Sciences = Műszaki és Menedzsment Tudományi Közlemények, 2 (4) pp. 60-68.
- [2] L. Legeza (2004) *Mérnöki etika*. Akadémia-Mikes Kiadó, Budapest. p. 8.
- [3] F. Erich (1993) *Önzés, szeretet, önérdek*. In: J. Kindler – L. Zsolnai (szerk.): *Etika a gazdaságban*. Kereban Kiadó, Budapest. pp. 15-25.
- [4] S. Kopátsy (1993) *Gazdasági jog-gazdasági morál*. Magyar Tudomány, 38 (8) pp. 972-978.
- [5] M. Weber (1982) *A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- [6] L. Zsolnai (2001) *Ökológia, gazdaság, etika*. Helikon Kiadó, Budapest. pp. 101.-104.